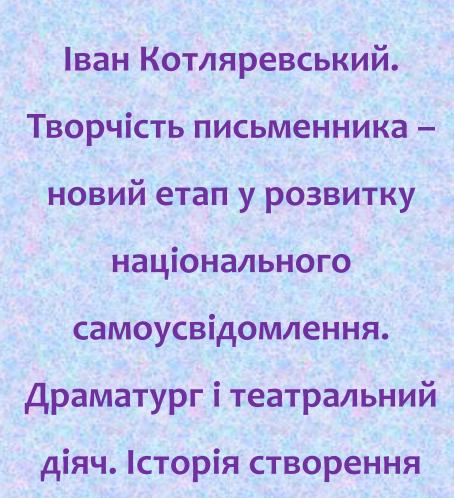

17.11.23 Укр.літ Клас: 9-А,Б

Вч.: Харенко Ю.А.

"Енеїди"

Коротко про письменника

І. Котляревський народився 9 вересня 1769 р. в козацькій родині, яка отримала дворянський статус, хоча й не мала великих маєтків, зокрема належної кількості землі й кріпаків, через що пізніше дехто з дослідників ставив дворянство родини Котляревських під великий сумнів. Початкову освіту Котляревський, як тоді було прийнято, здобув у дяка, а в 1780 р. батьки віддали сина в Полтавську семінарію. У спогадах самого І. Котляревського натрапляємо на такий висновок: «Погано у нас було, і не дай, Боже, як погано!.. Учили нас казна-чому і учили якнебудь». Був хлопчина одним із найздібніших учнів. Та коли у 1789 р. помер батько, через матеріальну скруту Іванові довелося покинути семінарію. Закономірно, що двадцятирічний юнак не міг залишатися на утриманні матері, жити з невеличкого підсобного господарства, тому

відразу ж узявся заробляти на хліб насущний сам.

Служив у різних полтавських канцеляріях, учителював у поміщицьких маєтках у Золотоніському повіті й самій Золотоноші.

Після хвороби письменник записався у Сіверський карабінерний полк. Спочатку військова частина перебувала в Петербурзі.

Дванадцять років, віддані військовій службі, не принесли капітанові Котляревському ні кар'єрного росту, ні слави.

У січні 1808 р. він подав у відставку. Марно Іван Петрович шукав посади в Петербурзі й пробував видати свій геніальний твір. Довелося вертатися в Полтаву до старої матері і вдовольнятися тією роботою, яку могла запропонувати рідна провінція. Тож І. Котляревський погодився на посаду наглядача Будинку виховання дітей бідних дворян, а свій хист сатирика реалізував, видаючи рукописний журнал «Полтавська муха».

У середині 1812 р. І. Котляревський знову повертається до військової служби: за дорученням генерал-губернатора він повинен був сформувати п'ятий козацький полк для війни з Наполеоном. За успішне виконання завдання І. Котляревського нагородили медаллю на честь переможного завершення війни, хоча безпосередньої участі в боях він не брав.

У 1817—1821-х рр. І. Котляревський керував Полтавським театром. Коли він побачив на сцені молодого Михайла Щепкіна, тоді ще артиста-кріпака, який прибув до Полтави у складі Харківської театральної трупи, то вирішив написати такий драматичний твір, у якому цей актор міг би віртуозно зіграти одну з найскладніших чоловічих ролей.

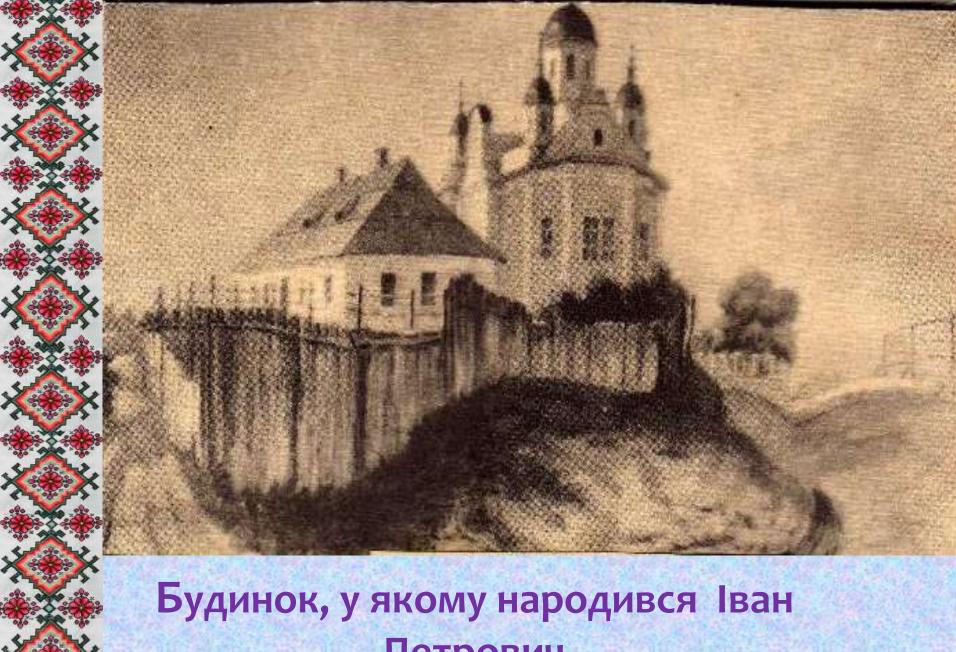

Помер Іван Котляревський 10 листопада 1838 р., перед смертю відпустивши на волю всіх своїх кріпаків. Раніше він цього просто не міг зробити: за такі вчинки в Росії, приписуючи крамолу вільнодумства, навіть дуже впливових дворян карали тюрмою або засланням. Проводжала в останній путь Івана Петровича вся Полтава.

У рік смерті І. Котляревського Тарас Шевченко написав вірш «На вічну пам'ять Котляревському». Наприкінці літа 1903 р. в Полтаві урочисто відкрили пам'ятник роботи скульптора Леоніда Позена. У середині ХХ ст. було відреставровано садибу поета і відкрито в Полтаві літературно-меморіальний музей.

Іван Котляревський дворянин. Батько мав славний родовід, який походив із волелюбного українського духівництва, а мати з козацького роду Жуковських

Петрович

Пам'ятник на

могилі Івану

Котляревському

у Полтаві

Пам'ятники:

- пам'ятник на могилі І. П. Котляревського (скульптор <u>Л. В. Позен,</u> художник В. А. Волков)
- у <u>1903</u> році в <u>Полтаві</u> було споруджено перший у світі <u>пам'ятник</u> <u>Котляревському</u> (скульптор <u>Л. Позен</u>)
- на майдані перед Українським католицьким університетом м. святого Климента у Римі
- у <u>1971</u> році на території музею-садиби І. П. Котляревського встановлене погруддя письменника (скульптор <u>Г. Н. Кальченко</u>) Пам'ятник подарунок музею гіпсобетонний бюст висотою 1,18 м на гранітному постаменті висотою 1,34 м.

• у <u>1973</u> році — <u>пам'ятник-погруддя</u> в <u>Києві</u> (скульптор <u>Г. Кальченко</u>)

• у <u>2004</u> році — пам'ятник літописцям Русі-України, подвижникам українського письменства з барельєфом І. П. Котляревського й написом «Енеїда» у <u>Чернівцях</u> (скульптор В. Гамаль)

• у <u>2010</u> році — пам'ятник у м. <u>Бендери</u> на території придністровського військово-історичного комплексу «Бендерська фортеця» (скульптор Петро Герман)

Премії:

- з 2007 року відбувається вручення <u>обласної премії</u> імені І. П. Котляревського
- 1990 р. встановлено премію в галузі драматургії і театрального мистецтва
- імені І. П. Котляревського, яка
- присуджується щорічно представниками
- Міністерства культури, Спілки письменників
- України та Спілки театральних діячів
- **України**

Прийом «Доміно». Скласти ряд «Діяльність І.Котляревського»

І.Котляревський → письменник → просвітитель → демократ → гуманіст → чиновник-канцелярист → учитель → військовослужбовець (майор) → директор Полтавського будинку виховання дітей бідних дворян → наглядач богоугодних закладів → директор полтавського театру → перкладач

Історія написання «Енеїди»

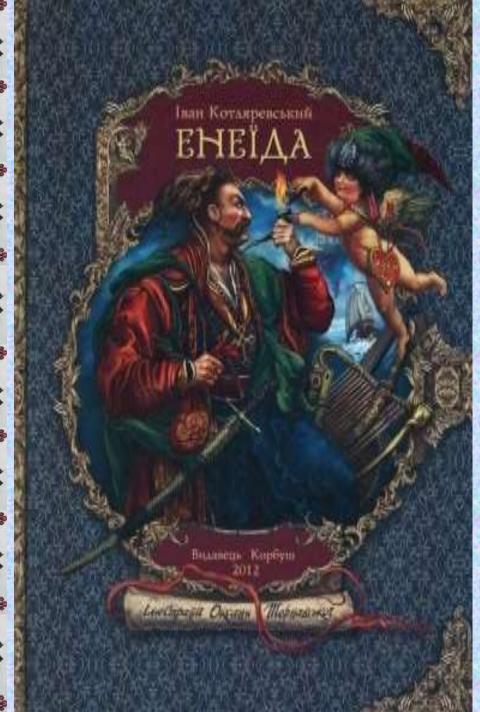
Над твором автор працював близько 30 років (з перервами). Три перші частини вийшли друком у 1798 році, четверта – у 1809 році, п'ята - у 1822 році. Повністю твір завершено в 1825-1826рр., а видано в 1842 р. після смерті письменника.

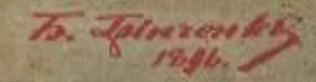
1798 р. перше видання «Енеїди» з'явилося завдяки ініціативі конотопського поміщика Максима Пурпури. Він видає своїм коштом з характерною присвятою: «Любителям малоросійського слова».

«Енеїда» була перша друкована українська книга, написана живою народною мовою, що своєю появою стверджувала початок етапу у розвитку нашої літератури.

«Енеїда» перша пам'ятка українського письменства, що була укладена розмовною українською мовою

MAAOPOCCIHCKAR

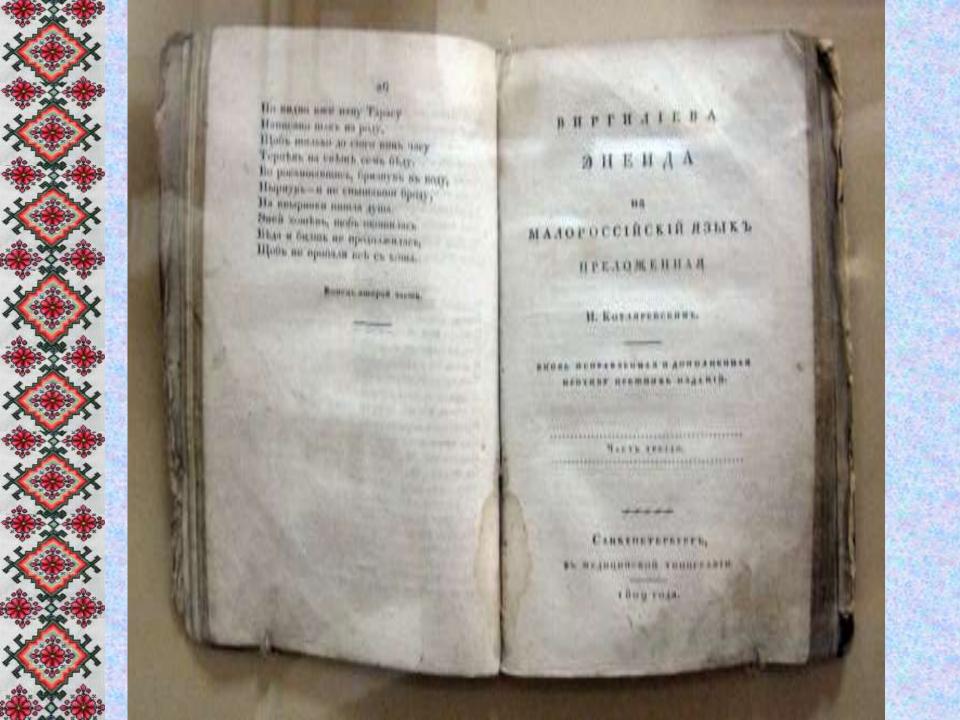
EHEUAA

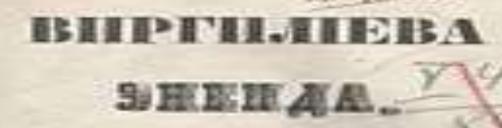
THE TERMS TACTURE.

Augmenter Strangereitenung Casub nuch weit Augmengenen abereit, mante er sousen

AND CHRETERED BY B.

STREET RESIDENCE STREET

more market

H. BOOKARPTOCKERNE.

N-497. T.

Angel Street Co.

Joan Komungetockuu

\$H\$ÏAA

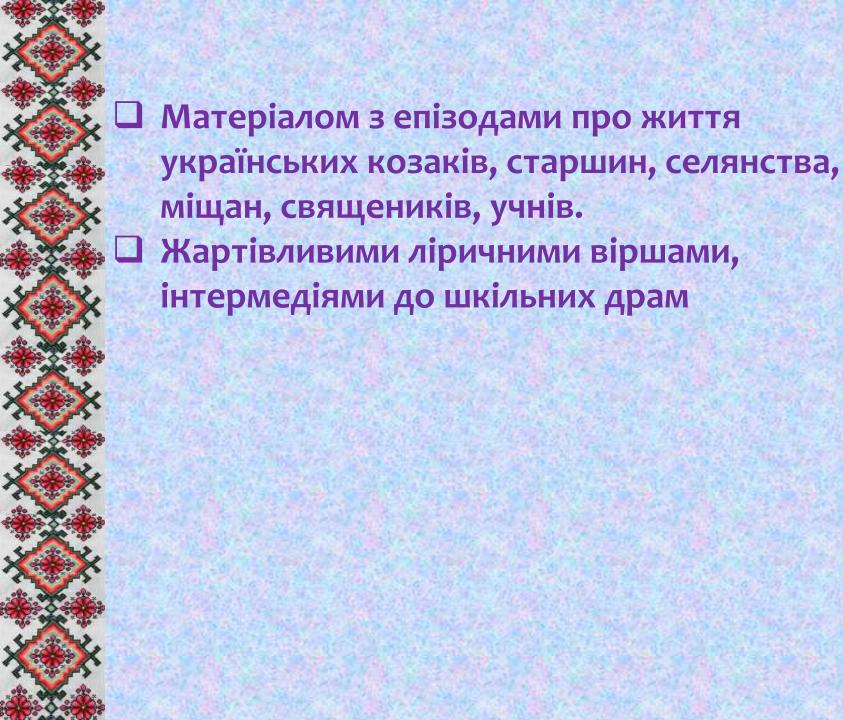
Видавництво художньої літератури «Д НІПРО»

Kals 1968

Для написання твору автор скористався:

- □ Досвідом своїх попередників.
- □ Різдвяними, великодніми віршами мандрівних дяків.
- □ Реальною дійсністю того часу.
- □ Усною народною творчістю.
- □ Творчістю Г.Сковороди та бурлескносатиричною літературою 18 століття.

Особливості твору

«Енеїда» - енциклопедія життя українського народу. Легко й невимушено вплітаються в сюжет поеми описи життя українців. У поемі зібрано велику й цінну етнографічну, етнологічну, фольклорну інформацію. У структурі поеми описано народні вірування, звичаї, ігри, обряди, справи, побут, кухню, одяг.

Автор з гумором описує порядки. У поемі відбито народну мову періоду Гетьманщини. Українське присутнє в усьому.

У поемі минуле стало сучасним, сучасне – минулим, героїчне – побутовим, побутове – піднесено-урочистим.

«Енеїда» - показ соціального життя тогочасного українського суспільства

Похідні твори:

- опера «Енеїда» (музика М. Лисенка, лібрето М. Садовського). 23 листопада 1910 року в Києві була поставлена опера Миколи Лисенка за мотивами першої частини "Енеїди".
- опера «Еней на мандрівці» (музика і лібрето Я. Лопатинського)
- оперета Г. Ашкаренка (лібрето
- М. Кропивницького) та інші музичні твори.
- "Енеїда" мультфільм, створений за мотивами однойменної поеми Івана Котляревського на студії Укранімафільм в 1991 році

Екранізації:

• 1969 р. за мотивами поеми «Енеїда» створено мультфільм <u>Н. Василенко</u> «Пригоди козака Енея»

• 1991 р. — <u>«Енеїда»</u> В. Дахна

Домашне завдання:

Дочитати «Енеїду», записати теорію літ-ри зі ст.92, вивчити поняття.